

Saarnat Kajaanissa ja Iisalmessa
 (saarnat\15HJS1VK)
 Ryttylä 05.09.2010
 Matti Väisänen

Virret
 324;130; 340; 341;
 (221; 225); 344

KOLME KYSYMYSTÄ
Lk 17:11-19
(15 HJS I vk)
Kajaanissa ja Iisalmessa
(05.09.2010)

JOHDANTO

- a. Ylösnousseella Jeesuksella Kristuksella on meille tänään asiaa. Se on kätkeyty tekstiimme, josta joku on sanonut, että se on niin helposti käsitettävä, ettei sen selittämiseen olisi aihetta lainkaan, mutta sitäkin tärkeämpää olisi sen soveltaminen meihin ja aikaamme.
- b. Tekstissämme voidaan Jeesuksen lisäksi erottaa kolme ryhmää ihmisiä: kymmenen, yhdeksän ja yhden hengen ryhmät. Näitä tarkastelemme tänään.
- c. Sitä ennen tutustumme kuitenkin tekstissämme kerrotun tapahtuman ulkonaisiin puitteisiin. Tämä siksi, että ymmärtäisimme paremmin tekstimme sanoman.

1. TAPAHTUMAN PUITTET (17:11)

- 1.1. Jeesuksen ajan Palestiina käsitti **kolme maakuntaa**: Pohjoisessa (Genesaretin ympäristössä) oli **Galilea**. Etelässä, Jerusalem keskuksenaan, oli **Juudea**. Väliin jäi **Samaria**, jossa samarialaiset asuivat.
- 1.2. Samarialaiset olivat pakkosiirtolaisuuden aikana juutalaisten ja assyrialaisien jälkeläisistä syntynyt sekakansa.

Vuonna 722 eKr Assyria oli nimittäin valloittanut jo aikaisemmin kahtia jaetun valtakunnan pohjoisen valtion eli Israelin. Osa kansasta oli viety pakkosiirtolaisuuteen Assyriaan ja tilalle oli tuotu assyrialaisia. Jäljelle jääneiden israelilaisten ja poisvietyjen tilalle tuotujen assyrialaisien jälkeläisistä syntyi samarialainen sekakansa. Mainittakoon, että samarialaisia on Karissimilla ja sen ympäristössä edelleenkin muutaman kymmenen hengen yhteisö.

Juutalaiset halveksivat samarialaisia. He eivät huolineet samarialaisia mukaan Babylonian pakkosiirtolaisuuden jälkeen esim. Jerusalemin temppelin jälleenrakentamistöihin. Tämän seurauksena samarialaiset rakensivat Karissimin vuorelle oman temppelinsä uskonnolliseksi keskukselleen. He hyväksyivät pyhäksi kirjakseen ainoastaan viisi Mooseksen kirjaa.

Juutalaisten kansalliseen ja uskonnolliseen halveksuntaan samarialaiset ovat koko historiansa ajan vastanneet sammumattomalla vihalla.

- 1.3. Galilealaiset pyhiinvaeltajat matkallaan Jerusalemiin tavallisesti kiersivät Galilean ja Juudean väliin jäävän vihamielisen Samarian. Näin tekstistämme päätellen teki myös Jeesus.

Tultuaan Galileasta Samarian rajalle Jeesus matkasi itään, ylitti Jordanin ja kulki Jordanin itäpuolitse etelään ja Jerikon kohdalta suuntasi jälleen matkansa länteen, ylitti Jordanin ja nousi ylös Jerusalemiin. Galilean ja Samarian välisellä rajalla Jeesus kohtasi tekstimme kymmenen pitaalista.

2. NE KYMMENEN

- 2.1. Pitaali oli tuohon aikaan ja kauan sen jälkeenkin, aina lähes meidän päiviimme asti, hirvittävin tauti, mitä saattoi kuvitella.

Pitaaliset joutuivat elämään kokonaan muista ihmisistä ja koko yhteiskunnasta täydellisesti ristettyinä heitä varten varatuissa leireissä muun asutuksen ulkopuolella. Kohdatessaan muita ihmisiä he joutuivat huutamaan jo kaukaa itseään tarkoittaen: ”Saastainen, saastainen!”

Tekstimme kymmenen pitaalista on esimerkki eräästä elämän suuresta laista: Yhteinen onnettomuus yhdistää. Tekstimme tapauksessa se oli rikkonut rotu- ja kansallisuusbarrikadit. Pitaali sai heidät unohtamaan, että he olivat juutalaisia ja samarialaisia ja muistamaan vain yhden: he olivat avuntarpeessa olevia onnettomia ihmisiä.

Sama näkyy myös luonnossa. Kun tulva peittää maan ja villit eläimet kokoontuvat turvaan jollekin pienelle kukkulalle, nekin eläimet, jotka luonnossa muutoin ovat vihollisia ja tappaisivat toisensa, ovat sulassa sovussa keskenään.

- 2.2. Jeesuksen kohtaaminen

Miten pitaaliset olivat saaneet kuulla Jeesuksesta parantajana, sitä emme tiedä. Kohdatessaan tiellä kohti Golgataa matkaavan Jeesuksen he joka tapauksessa huusivat Jeesukselle jo kaukaa – ehkä ”saastainen, saastainen” -huudon jatkoksi – : ”Jeesus, mestari, armahda meitä!” (Lk 13:22; 9:51).

Jeesus ei koskettanut tällä kertaa pitaalisia, ei edes sanonut: ”puhdistu” tai vastaavaa. Hän vain käski mennä näyttämään itsensä ”papeille”. Vanhan liiton aika ei ollut vielä päättynyt. Käskiessään pitaalisten mennä pappien luo Jeesus osoitti kunnioitustaan vanhaa liittoa kohtaan niin kauan kuin se oli voimassa.

Vanhan liiton mukaan pappi oli se viranomainen, jonka tuli tutkimuksen perusteella julistaa pitaalista parantunut puhtaaksi ja uhrata parantuneen puolesta sovitusuhri (3Ms 14:2-20).

Pappi-sana on alkukielessäkin monikossa. Toisin sanoen samarialaisten tuli mennä Karissimin vuorelle oman pappinsa luo ja juutalaisten tuli mennä Jeesuksen edellä Jerusalemin temppeliin kertomaan Jeesuksen ihmeteosta omille papeilleen.

Varmaan käsky mennä pappien luo oli samalla pitaalisille itselleen uskon ja

kuuliaisuuden koe.

- 2.3. Ilmeisesti pian matkaan lähtemisensä jälkeen pitaaliset huomasivat parantuneensa.

Vaikka ihmiskunta on jo kymmeniä vuosia sitten lääketieteen avulla päässyt voitolle pitaalista ja monenlaisin keinoin ja vakuutuksin turvannut elämänsä, me olemme yhä tänään monien – uusienkin – sairauksien ja ahdistusten tuttavina. Koko inhimillinen elämä lienee tänään uhatumpi kuin koskaan aikaisemmin.

Mitä me teemme ahdistustemme keskellä? Käännymmekö me kymmenen pitaalisen tavoin Jeesuksen puoleen, Hänen, joka on luvannut: "Avuksesi huuda minua hädän päivänä, niin minä tahdon auttaa sinua, ja sinun pitää kunnioittaman minua" (Ps 50:15).

Samalla tahdon korostaa, että hyvä kolmiyhteinen Jumala auttaa tänäänkin monella eri tavalla. Hän ei ole kaavoihin sidottu. Jumalan hyvä käsi on mukana kaikessa paranemisessa, pienessä ja suuressa. Teologian kielellä asia ilmaistuna: Hän parantaa meitä tänään sekä I:n että III:n uskonkappaleen kautta.

Ensimmäisen uskonkappaleen eli Luojan ja luomisen alueeseen kuuluvat kaikki lääketieteen keinot lääkäreineen, sairaanhoitajineen ja lääkkeineen. Kolmannen uskonkappaleen eli Pyhän Hengen piiriin kuuluvat esim. rukoileminen sairaitten puolesta, öljyllä voitelemine Raamatun mukaan ja erilaiset sairaiden parantamisen armolahjat. Jumala käyttää tänäänkin näitä kaikkia rinnan ja yhtä aikaa. Mikään niistä ei sulje toistansa pois. Taivaallinen Isä ja Pyhä Henki eivät kilpaile keskenään kunniaa. Kaiken paranemisen niin kuin muunkin saamamme hyvän takana on aina kolmiyhteinen Jumala. Ja Häntä meidän tulisi siitä myös kiittää.

Tekstimme osoittaa ja monen meidän oma kokemus vahvistaa sen, että Jumala käyttää valtasuuruudessaan ja suuressa rakkaudessaan usein negatiivisia asioita positiivisessa tarkoituksessa. Hän käyttää esim. koettelemuksia - sairauttakin - saadakseen meidät ottamaan vastaan katoamatonta hyvää, iankaikkisen terveyden.

Niin, oletko sinä yksi niistä kymmenestä, jotka hädässään kääntyvät Jumalan puoleen ja huutavat: "Jeesus, mestari, armahda meitä!"?

3. NE YHDEKSÄN (17:17-18)

- 3.1. Kymmenen pitaalisen, avunhuutajan ja avunsaajan, joukossa tapahtui hajaannus. Se tapahtui sinä hetkenä, jona he saivat ajallisen terveytensä takaisin.

Yhdeksän kymmenestä kiirehti kotiin omaistensa luo - ja sitten vähitellen varmaan entiseen syntielämäänsä. On syytä painokkaasti todeta, minne he eivät menneet. He eivät menneet takaisin Jeesuksen luo. He olivat saaneet ajallisen terveyden ja muuta he eivät katsoneet tarvitsevansa. Se riitti. He jäivät epäuskonsa. Heidän avunhuutonsa oli ollut "hätäparannusta".

- 3.2. Tämän päivän tekstin kärki on siinä, että ihmiset eivät kiitä auttajaansa. He unohtavat sen hyvän, minkä Jumala on tehnyt. Yhdeksän kymmenestä menettelee näin. Mistä tämä johtuu?

Ensiksikään ihmiset eivät tunne eivätkä tunnusta Jumalaa. Puheet sattumasta, onnesta, tuurista tai kohtalosta ovat osoituksena siitä.

Toiseksi ihmiset luulevat yhä enenevässä määrin tulevansa toimeen omin neuvoin. Tieteen ja tekniikan saavutukset nähdään ihmisen omina tekoina ja asetetaan Jumalalta tulevan avun vastakohtaksi. Näin Jumalan tarvitsemisen alue supistuu ihmisen itsenäistymisen myötä.

Pohjimmaisena syynä kiittämättömyyteen on kuitenkin ihmisen läpikotainen syntiturmelus. Ihminen luulee olevansa Jumalan hyvydestä riippumaton, omavarainen ja itsenäinen eikä näe, että hän on Saatanan talutusnuorassa ja nauttii Jumalan suunnattoman hyvyyden ja pitkämielisyyden tähden joka päivä Jumalan antamia monenlaisia lahjoja.

- 3.3. Kaikki jokapäiväinen hyvä tulee Jumalalta. Tässäkin kaupungissa on monia, täällä kirkossakin voi olla joku, joka on hädän päivänä huutanut apua Herralta - ja myös saanut avun. Mutta sitten on tehnyt, kuten ne yhdeksän, on jättänyt Jeesuksen. Hänenkin avunhuutonsa oli vain hätäparannusta.

Niiden yhdeksän menettely oli vaarallista siksi, että he teollaan kovettivat itsensä ja jäivät iankaikkista elämää vaille.

Herra voi antaa tämän päivän hätäparannuksen tekijöille ylimääräisen armon. Se on, Hän voi esim. ystävien esirukousten tähden kutsua heitä vielä uudelleen. Onnellista olisi, jos vielä sittenkin tulisivat Jeesuksen luo ja yhteyteen.

Ystävä, oletko sinä yksi niistä yhdeksästä, jotka tekivät hätäparannuksen ja avun saatuansa eivät enää tarvinneet Jeesusta, vaan jättivät Hänet?

4. SE YKSI (17:15-16,19)

- 4.1. Luukas tutustuttaa meidät evankeliumissaan jo toiseen samarialaiseen. Oliko se viime sunnuntaina, kun kirkoissamme saarnattiin "Iaupiaasta samarialaisesta (Lk 10:30-37)? Nyt hänen rinnalleen astuu kiittävä samarialainen.

Jeesus käyttää tekstissämme samarialaisesta myös sanaa muukalainen. Alkukielen sana "allogenees" ('allos' ja 'genos') tarkoittaa ihmistä toisesta kansasta. Toistamiseen Jeesus asettaa halveksitun kansan jäsenen opettajaksi itseriittoiselle Jumalan omaisuuskansalle.

- 4.2. Samarialaisen piti päästä ylistämään paranemisestaan Jumalaa Jeesuksen jalkojen juureen. Se oli hänen mielestään ainoa oikea kiitosuhrin paikka. Kasvoilleen lankeaminen merkitsi kuninkaallista kunnianosoitusta. Teollaan hän tunnusti Jeesuksen siksi, jota Jeesus todella olikin, kuninkaaksi.

Jeesuksen rakkauden teko oli sitonut samarialaisen Jeesukseen. Jeesus sai hänet kokonaan. Hän pelastui sekä ajallisesti että iankaikkisesti.

Varmaan samarialainen oli pyytänyt toisiakin kääntymään takaisin Jeesuksen luo ja vasta sitten menemään Jerusalemiin ja omaisten luo. Mutta nämä olivat kieltäytyneet. Heille riitti ajallinen terveys. Muuta he eivät katsoneet tarvitsevansa.

- 4.3. Samarialaisen pelastuminen uskon kautta osoittaa, että pelastus ja seurakunta kuuluivat muillekin kuin juutalaisille.

Jeesuksen sana pelastavasta uskosta samarialaiselle ennakoi evankeliumin liikkeellelähtöä Jerusalemissa ja Juudeasta "Samariaan ja aina maanääriin asti". Apt 8:ssa kerrotaankin, kuinka evankeliumi tuli apostolien aikana Samariaan ja siellä puhkesi hengellinen herätys.

Kun Jeesus auttoi sinua, teitkö niin kuin tämä yksi samarialainen? Riensitkö samarialaisen tavoin Jeesuksen hyvyyden ja rakkauden valloittamana Hänen jalkojensa juureen? Sanoitko kiittolisena ja Jeesusta palvoen: "Tässä olen, ruumiini, sieluni, henkeni, kaikkeni, olkoot ne sinun, Jeesus!"

LOPUKSI

Kokoamme vielä loppuksi nyt kuullun:

1. Suuressa rakkaudessaan Kaikkivaltias käyttää usein vieläkin iankaikkiseksi parhaaksemme menetelmiä, jotka tuottavat meille ajallista ahdistusta. Monilla meistä on tästä myös henkilökohtaista kokemusta.
2. Kun Jumala auttaa meitä, tapahtuu se sitten mitä tietä tahansa, ratkaisevaa on, miten me menettelemme sen jälkeen.
3. Toivon, että edellä sanotusta on käynyt riittävän selvästi ilmi, mikä Jumalan tahto on.

Lopun loppuksi tekstimme ydin lienee kiteytettävissä kysymykseen: Olemmeko me niiden yhdeksän kaltaisia vai niin kuin se yksi samarialainen?

Aamen.